

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par speciālās regulatīvās vides noteikumiem

2025.gada 6.februārī
Rīga

Skanstes iela 25
Rīga, LV-1013
Latvija

T: +371 67097200
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums.....	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas.....	7
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	7
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt.....	7

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Speciālās regulatīvās vides noteikumi".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) noteikumu projektu "Speciālās regulatīvās vides noteikumi" (turpmāk – Noteikumi).

No likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" (turpmāk – Likums) 6.panta otrās daļas izriet, ka Regulators patstāvīgi pilda tam ar likumu nodotās funkcijas un savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem. Likuma 10.panta septītā daļa paredz, ka Regulators nosaka kvalitātes prasības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai un ekonomiskas vai tiesiskas saistības vai stimulus sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam (turpmāk – komersants), lai veicinātu sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu atbilstoši noteiktajām kvalitātes prasībām. Papildus Likuma 25.panta pirmā daļa noteic, ka komersants sniedz Regulatoram tā pieprasīto informāciju Regulatora noteiktajā laikā un kārtībā.

Regulatora padomes 2022.gada 27.janvāra sēdē (prot. Nr.4, 13.p.) apstiprināta "Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas darbības stratēģija 2022.–2026.gadam" (turpmāk – Stratēģija), kurā kā viens no stratēģiskajiem mērķiem ir izvirzīta atbildīga un mērķtiecīga regulēšanas prakse. Šā mērķa sasniegšanai viens no izvirzītajiem stratēģiskajiem uzdevumiem ir nodrošināt inovāciju atbalstošu un uz stimulus balstītu regulējošo vidi.

Elastīgums un eksperimentēšana var būt būtiski elementi dinamiskam, inovācijām labvēlīgam, nākotnē drošam, uz pierādījumiem balstītam un noturīgam tiesiskajam regulējumam, kas veicina konkurētspēju, izaugsmi un ilgtspēju.¹ Pamatojoties uz Likumā noteikto deleģējumu un ņemot vērā pienākumu realizēt Stratēģijā noteiktā mērķa sasniegšanai izvirzīto stratēģisko uzdevumu – nodrošināt inovāciju atbalstošu un uz stimulus balstītu regulējošo vidi, kā arī Regulatora institucionālo un funkcionālo neatkarību, pieredzi un ekspertīzi, ir pamatota speciālās regulatīvās vides izveide un īstenošana atbilstoši Regulatora kompetences ietvaram.

Ņemot vērā minēto, Regulators ir izstrādājis Noteikumus, nosakot nosacījumus un kārtību, kādā Regulators nosaka komersantam ekonomiskas vai tiesiskas saistības vai stimulus, kas veicina sabiedriskā pakalpojuma kvalitatīvāku sniegšanu. Noteikumi paredz kārtību, kādā minētos veicināšanas pasākumus var īstenot speciālajā regulatīvajā vidē, nosakot tās izveides un īstenošanas nosacījumus un kārtību.

Plānots, ka Noteikumi stāsies spēkā 2025.gada 15.aprīlī.

Priekšlikumus un komentārus par Noteikumiem lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, nosūtot uz adresi Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013, Regulatora oficiālo elektronisko adresi (e-adresi) vai uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, līdz 2025.gada 7.martam.

Regulatora sagatavotie Noteikumi ir pievienoti šā konsultāciju dokumenta pielikumā.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Pastāvīga regulējuma izveide speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai ar Noteikumiem dos pozitīvu ieguldījumu, lai veicinātu inovāciju attīstību un sabiedrisko

¹ Eiropas padomes ģenerālsēkretariāts, *Council Conclusions on Regulatory sandboxes and experimentation clauses as tools for an innovation-friendly, future-proof and resilient regulatory framework that masters disruptive challenges in the digital age* <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/en/pdf>

pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un kvalitāti, vienlaikus rūpējoties par sabiedrisko pakalpojumu lietotāju (turpmāk – lietotāji) interešu aizsardzību.

Noteikumu mērķis ir noteikt tiesisko ietvaru speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai, lai Regulatora kompetences ietvaros nodrošinātu inovācijas atbalstošu un uz stimuliem balstītu regulējošo vidi regulējamās nozarēs sniegtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumiem Nr.1227 "Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem".

Speciālās regulatīvās vides ietvaros komersanti var testēt jaunus vai būtiski uzlabotus produktus, tehnoloģijas vai pakalpojumus (turpmāk – inovācija) kontrolētā vidē, kurā var piemērot šādus pasākumus – komersantu konsultēšana par speciālās regulatīvās vides izveides un īstenošanas nosacījumiem un atkāpes no Regulatora izdoto normatīvo aktu regulējuma, kas ir pieļaujamas speciālās regulatīvās vides īstenošanas laikā. Saskaņā ar Noteikumiem izveidoto speciālo regulatīvo vidi būtu pamats uzskatīt par ērtu risinājumu tādiem komersantiem, kuru inovatīvā produkta testēšanai pietiekams būtu tikai Regulatora kompetences ietvars.

Speciālās regulatīvās vides izveides nosacījumi

Speciālās regulatīvās vides mērķis ir izveidot papildu mehānismu, lai veicinātu un atvieglotu inovāciju rašanos un attīstību regulējamās nozarēs. Noteikumi nodrošinās skaidrus nosacījumus attiecībā uz speciālās regulatīvās vides izveides un īstenošanas kārtību. Lai nodrošinātu sekmīgu speciālās regulatīvās vides īstenošanu, Noteikumi paredz noteikt kritērijus inovācijai, kuru izpildes gadījumā to var testēt speciālajā regulatīvajā vidē. Kritēriji ir izvēlēti tādi, lai nodrošinātu iespēju komersantiem testēt tādu inovāciju, kuras īstenošana vai testēšana šobrīd nav iespējama pašreizējā normatīvā regulējuma ietvarā. Vienlaikus tās īstenošana būtu iespējama speciālās regulatīvās vides īstenošanas ietvaros, lūdzot Regulatoru piemērot testēšanas procesā atkāpes no Regulatora izdoto normatīvo aktu regulējuma. Nosakot inovācijas atbilstību testēšanai speciālajā regulatīvajā vidē, Noteikumos tiek ņemts vērā arī Regulatora kompetences ietvars. Saskaņā ar Noteikumiem izveidotajā speciālajā regulatīvajā vidē iespējama tikai tādas inovācijas testēšana, ja ir identificēta Regulatora kompetence attiecībā uz testējamās inovācijas nozari. Būtisks kritērijs inovācijas atbilstībai testēšanai ir arī lietotāju intereses (identificējams labums lietotājam), piemēram, vai lietotāji saņems lētāku, kvalitatīvāku vai efektīvāku pakalpojumu vai produktu, kā arī inovācijas ieviešanas tirgū potenciāls. Komersantam ir jāspēj pamatoti argumentēt un skaidrot šā kritērija izpildi, lai nodrošinātu, ka speciālajā regulatīvajā vidē tiek testēta inovācija, kas dos labumu ne tikai komersantam, bet arī attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma lietotājiem, kā arī potenciāli nozares komersantiem un citām personām, ja to pieļauj inovācijas specifika. Ņemot vērā plašo komersantu loku un potenciālo testējamo inovāciju spektru, ir paredzēta iespēja Regulatoram noteikt papildu kritērijus inovācijai, lai nodrošinātu atbilstošu lietotāju interešu aizsardzības līmeni.

Attiecībā uz komersantu, kas ir tiesīgs pieteikties speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai, Noteikumos ir noteikti vairāki nosacījumi, kuru mērķis ir nodrošināt, lai komersants sekmīgi īstenotu pieteikto inovāciju speciālajā regulatīvajā vidē. Ir noteikta prasība komersantam veikt sagatavošanās un izpētes darbu, proti, pirms pieteikuma iesniegšanas Regulatoram par speciālās regulatīvās vides izveidi, identificēt galvenos riskus, kas potenciāli saistīti ar konkrētās speciālās regulatīvās vides īstenošanu un ir ar augstu varbūtību, ka risks iestāsies tās īstenošanas laikā, un izstrādāt šo risku pārvaldīšanas plānu, kā arī izvērtēt šīs testēšanas ietekmi uz lietotāju interesēm, izstrādājot sabiedrības informēšanas, kā arī lietotāju interešu aizsardzības pasākumu aprakstu. Vienlaikus Noteikumi iekļauj arī nosacījumus, saskaņā ar kuriem komersants nav tiesīgs pieteikties speciālās regulatīvās vides nosacījumu piemērošanai. Šādu nosacījumu mērķis ir novērst iespēju, ka komersanta uzņemtās saistības netiktu īstenotas pilnā apmērā objektīvu tiesisku vai faktiski apstākļu dēļ vai tiktu īstenotas

neatbilstoši noteiktajām prasībām un pakļautu riskam speciālās regulatīvās vides īstenošanu un radītu negatīvu ietekmi uz testēšanā iesaistītajām personām.

Komersanta pieteikumā norādāmā informācija noteikta tādā apjomā, lai sniegtu Regulatoram skaidru un pilnīgu priekšstatu par komersanta plānoto speciālās regulatīvās vides īstenošanu un tās atbilstību Noteikumos minētajiem nosacījumiem un Regulators varētu pieņemt pamatotu lēmumu par speciālās regulatīvās vides izveidi, kas piešķir tiesības komersantam īstenot speciālo regulatīvo vidi (turpmāk – Lēmums) vai komersanta pieteikuma noraidīšanu.

Piemēram, mērķa un pamatojuma nepieciešamības dalībai speciālajā regulatīvajā vidē aprakstā komersants pamato nepieciešamību testēt inovāciju speciālā regulatīvā vidē un norāda, kāpēc tas nav iespējams šobrīd spēkā esošā regulējuma ietvaros. Komersantam arī jānorāda, kādu apsvērumu dēļ testēšana nav iespējama Regulatora izdotajos normatīvajos aktos noteiktā regulējuma dēļ, identificējot konkrētu tiesību normu, kas ierobežo inovācijas testēšanu un ieviešanu, vai to kavē regulējuma trūkums. Vienlaikus jāņem vērā, ka šo Noteikumu un attiecīgi saskaņā ar tā normām izveidotās speciālās regulatīvās vides ietvars neparedz ikdienišķu ar komersanta komercdarbību saistītu jautājumu risināšanu. Izvērtējot attiecīgās inovācijas testēšanas nepieciešamības pamatotību, svarīgs aspekts ir arī komersanta vērtējums par to, kādā stadijā ir potenciālā inovācija, proti, vai tā ir tikai vispārīga ideja, vai arī tā ir tādā izstrādes stadijā, kurā ir pamatoti un nepieciešami uzsākt tās testēšanu, jo gatavības stadija var ietekmēt testēšanai nepieciešamo laiku, līdzekļus un sekmīgumu.

Potenciālos riskus, kas ir saistīti ar inovāciju, kura vēl nav testēta, ir grūti apzināt pilnā apmērā. Tāpēc, lai gan speciālajā regulatīvajā vidē tiek paredzēti lietotāju, kā arī visas sabiedrības un citu nozares komersantu informēšanas un aizsardzības mehānismi, inovācija tomēr pirmšķietami var radīt ietekmi uz nozari un lietotājiem. Ņemot vērā minēto, lai sabalansētu komersantu vēlmi testēt inovācijas un lietotāju interešu aizsardzību, Noteikumi paredz komersantam pienākumu identificēt galvenos potenciālos ar speciālās regulatīvās vides īstenošanu saistītos riskus, kas ir ar augstu varbūtību, ka risks iestāsies tās īstenošanas laikā, plānot pasākumus identificēto risku pārvaldībai, inovācijas testēšanas dalībnieku un lietotāju interešu aizsardzībai. Attiecīgi komersants identificē, novērtē un izprot šādus ar speciālās regulatīvās vides īstenošanu saistītos riskus un piemēro riska pārvaldīšanas pasākumus, lai tos efektīvi pārvaldītu.

Viena no būtiskākajām pieteikumā norādāmajām informācijas sadaļām ir inovācijas apraksts un pamatojums tās atbilstībai Noteikumos noteiktajiem kritērijiem. Ņemot vērā, ka kritēriju izpilde ir būtisks priekšnoteikums speciālās regulatīvās vides izveidei, inovācijas aprakstā uzsvars liekams ne tikai uz detalizētu un pamatotu informāciju par inovācijas būtību, bet arī par to, kā tieši inovācija atbilst katram no tai izvirzītajiem kritērijiem.

Savukārt visas tehniskās detaļas un inovācijas testēšanas speciālajā regulatīvajā vidē kārtība ir ietverama testēšanas plānā (Noteikumu 2.pielikums). Šā dokumenta mērķis ir sniegt skaidru priekšstatu par plānoto testēšanas procesa gaitu un būtiskākajiem aspektiem, sākot ar to, kāds ir testēšanas mērķis un sasniedzamais rezultāts, īstenošanas forma, iesaistītās personas, aktīvi, testēšanas posmi, aprakstot, kas notiks katrā no tiem, iespējamās barjeras testēšanai līdz pat testēšanas stratēģijas scenārijiem un plānotajām darbībām pēc testēšanas noslēguma. Ja cita saskaņā ar Noteikumiem pieteikumā norādāmā informācija ir vērsta uz inovācijas un komersanta atbilstību Noteikumu nosacījumiem, tad testēšanas plāns ir ceļa karte testēšanas procesam, kurai komersants sekos, iepriekš rūpīgi izplānojot turpmāko darbību secību. Testēšanas plāns komersantam ļaus efektīvāk realizēt un Regulatoram attiecīgi izsekot speciālās regulatīvās vides īstenošanas gaitai.

Speciālās regulatīvās vides īstenošanas nosacījumi

Speciālās regulatīvās vides īstenošanas termiņa noteikšana ir veids, kā nodrošināt, ka tiek izpildīts viens no speciālās regulatīvās vides nosacījumiem, proti, ka testēšana notiek

kontrolētos apstākļos, ir ierobežota laikā un telpā. Komersants speciālo regulatīvo vidi īsteno viena gada laikā ar iespēju pēc komersanta motivēta pieprasījuma šo termiņu pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem. Šāds termiņš ir atbilstošs, lai dotu pietiekamu laiku komersantam īstenot inovācijas testēšanu nepieciešamajā apjomā un vienlaikus nodrošināt, ka testēšanas gaita tiek efektīvi plānota un ievērots samērīguma princips starp komersanta un lietotāju interesēm attiecībā uz testēšanas termiņu.

Saskaņā ar Noteikumos ietvertu regulējumu speciālajā regulatīvajā vidē Regulators, ievērojot komersanta pamatotu lūgumu, var piemērot tādus pasākumus kā komersantu konsultēšana par speciālo regulatīvo vidi un noteikt atkāpes no Regulatora izdotā normatīvā regulējuma, kas ir pieļaujamas inovācijas testēšanas laikā. Regulators nevar piemērot atkāpes no tādām tiesību normām, kas ieviestas, pārņemot Eiropas Savienības (turpmāk – ES) tiesību aktus. Minēto normu identificēšana un pasākumu piemērošana ir būtiska arī nozares kontekstā kopumā, lai ļautu identificēt, risināt un novērst regulatīvās barjeras inovācijām. Atkāpju piešķiršana no Regulatora izdoto normatīvo aktu prasībām potenciāli veicinās speciālās regulatīvās vides pievilcību potenciālo dalībnieku vidū un varētu uzlabot tās efektivitāti un rezultātus. Ja, beidzoties speciālās regulatīvās vides īstenošanai, Regulators konstatē, ka ir sasniegts testēšanas plānā norādītais mērķis, tas trīs mēnešu laikā pēc komersanta testēšanas gala ziņojuma izskatīšanas termiņa beigām izvērtē un, ja nepieciešams, sagatavo izmaiņas Regulatora izdotajos normatīvajos aktos, lai novērstu šķēršļus inovācijas ieviešanai, un veic citas darbības, ja nepieciešams. Savukārt gadījumos, kad nav sasniegts testēšanas plānā norādītais mērķis, bet testēšanas laikā tiek identificētas normas Regulatora izdotajos normatīvajos aktos, kuras ir šķērslis inovāciju ieviešanai regulējamā nozarē, Regulators izvērtē grozījumu nepieciešamību Regulatora izdotajos normatīvajos aktos.

Lai veicinātu tādu inovāciju ieviešanu, kas ļautu komersantam sniegt kvalitatīvākus pakalpojumus lietotājiem atbilstoši to interesēm, Noteikumi paredz komersantam iespēju tarifu aprēķinā ietvert inovācijas testēšanas izmaksas, vienlaikus nosakot ierobežojumu to apmēram – šādu izmaksu apmērs nevar pārsniegt piecus procentus no kopējām ar tarifu sedzamajām izmaksām. Bet, ja nozares normatīvajos aktos ir noteikti regulatīvie periodi, tad sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķinā ietveramais inovācijas testēšanas izmaksu apmērs nevar pārsniegt vienu procentu no tarifu aprēķinā iekļautajām vidējām tarifu perioda izmaksām. Konkrētu sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķinā ietveramo inovācijas testēšanas izmaksu apmēru Regulators nosaka Lēmumā. Regulators par komersanta plānoto tarifu aprēķinā ietveramo speciālās regulatīvās vides īstenošanas izmaksu apmēru pārlicinās, izvērtējot komersanta pieteikumā norādīto speciālās regulatīvās vides īstenošanas izmaksu aprēķinu. Ja pieteikumā norādītais plānotais tarifu aprēķinā ietveramo izmaksu apmērs pārsniedz attiecīgo iepriekš minēto izmaksu apmēru un inovācija neizpilda visus uz to attiecināmos Noteikumos minētos kritērijus, Regulators var noraidīt komersanta pieteikumu. Savukārt vienlaikus vairāki uz inovāciju attiecināmie kritēriji – inovācija ir saistīta ar konkrētās regulējamās nozares normatīvajos aktos noteiktu komersanta pienākumu izpildi, to kvalitatīvāku veikšanu un ir identificējams labums lietotājiem – ļauj pārlicināties, vai faktiskais inovācijas mērķis ir uzlabot komersanta pienākumu izpildes kvalitāti kopsakarā ar noteikta izmērāma labuma sniegšanu lietotājam.

Noteikumi paredz, ka ar inovācijas testēšanu saistītās izmaksas tarifu aprēķinā varētu iekļaut tikai gadījumos, kad komersants ir ievērojis Noteikumos un Lēmumā paredzētos speciālās regulatīvās vides īstenošanai saistošos noteikumus. Minētā nosacījuma mērķis ir veicināt, lai komersanti izsvērti un atbildīgi lemtu par speciālās regulatīvās vides īstenošanu un īstenotu to atbilstoši Noteikumos un Lēmumā noteiktajam.

Regulatora kompetence un komersanta tiesības un pienākumi

Speciālās regulatīvās vides īstenošanas ietvaros notiek cieša sadarbība starp Regulatoru un komersantu.

Regulators savas kompetences ietvaros veic speciālās regulatīvās vides izveides un īstenošanas atbilstības Noteikumiem un nozares normatīvajiem aktiem uzraudzību, vienlaikus nodrošinot lietotāju interešu aizsardzību. Regulators izskata no komersanta saņemto pieteikumu par speciālās regulatīvās vides izveidi un īstenošanu, Noteikumos paredzētajos gadījumos pieprasa papildu informāciju, pieņem Lēmumu vai noraida komersanta pieteikumu un saņem komersanta pārskatus par speciālās regulatīvās vides īstenošanas gaitu (testēšanas plāna izpildi). Regulatoram ir tiesības Noteikumos minētajos gadījumos pieprasīt informāciju, lūgt novērst trūkumus, pamatojoties uz komersanta pamatotu lūgumu, mainīt speciālās regulatīvās vides nosacījumus vai pieņemt lēmumu par tiesību īstenot speciālo regulatīvo vidi anulēšanu.

Noteikumi paredz, ka komersantam, īstenojot speciālo regulatīvo vidi, ir noteiktas tiesības, kā arī ir saistoši vairāki pienākumi. Komersants, uzsākot īstenot speciālo regulatīvo vidi pēc attiecīga Regulatora Lēmuma, darbojas atbilstoši testēšanas plānā noteiktajam, kā arī regulāri (reizi pusgadā) sniedz pārskatu Regulatoram par testēšanas gaitu. Vienlaikus komersantam ir tiesības lūgt, argumentēti pamatojot, Regulatoru mainīt speciālās regulatīvās vides nosacījumus (piemēram, lūgt speciālās regulatīvās vides īstenošanas termiņa pagarinājumu). Komersantam ir arī pienākums nekavējoties informēt Regulatoru par iespējamiem testēšanas plānā vai pieteikumā neparedzētiem riskiem vai apstākļiem, kas var tieši vai netieši ietekmēt inovācijas atbilstību Noteikumos noteiktajiem kritērijiem vai komersanta spēju izpildīt Noteikumos noteiktos atbilstības kritērijus, kā arī testēšanas gaitu vai lietotāju intereses. Attiecīgi komersantam ir jāinformē Regulators par jebkuriem apstākļiem vai izmaiņām, kas var ietekmēt testēšanas plāna izpildi un Lēmuma vai Noteikumu ievērošanu.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Noteikumu izstrādē netika iesaistītas citas institūcijas vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji.

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Noteikumos ietvertais regulējums ietekmēs lietotājus un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Noteikumos paredzētās speciālās regulatīvās vides īstenošana dos iespēju komersantiem sniegt un lietotājiem saņemt inovatīvākus, kvalitatīvākus un efektīvākus pakalpojumus. Ja speciālās regulatīvās vides izmaksas tiks iekļautas tarifu aprēķinā, to potenciālā ietekme uz tarifu aprēķinā iekļaujamajām izmaksām vērtējama kā nebūtiska, ņemot vērā Noteikumos paredzētos attiecināmo izmaksu apmēra ierobežojumu un to, ka testēšana ir ierobežota laikā. Ar Noteikumiem komersantiem tiks nodrošināta iespēja īstenot speciālo regulatīvo vidi, kurā var tikt piemēroti Noteikumos paredzētie pasākumi, lai tajā testētu produktu, tehnoloģiju vai pakalpojumu. Noteikumos paredzētais regulējums dos iespēju komersantiem kvalitatīvāk un efektīvāk veikt normatīvajos aktos noteiktos pienākumus. Noteikumi nebūtiski palielinās administratīvo slogu, jo, lai pieteiktos speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai, paredzēta noteiktas informācijas sagatavošana un iesniegšana Regulatoram, tomēr komersantam dalība speciālajā regulatīvajā vidē ir pēc paša iniciatīvas un attiecīgi minētā informācija iesniedzama tikai gadījumā, ja komersants vēlas pieteikties speciālās regulatīvās vides īstenošanai.

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

Speciālās regulatīvās vides noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 6.panta otro daļu, 10.panta septīto daļu un 25.panta pirmo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka nosacījumus un kārtību, kādā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) noteic sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam (turpmāk – komersants) ekonomiskas vai tiesiskas saistības vai stimulus, kas veicina sabiedriskā pakalpojuma kvalitatīvāku sniegšanu.
2. Šo noteikumu 1.punktā minētos veicināšanas pasākumus var īstenot speciālajā regulatīvajā vidē, paredzot tās:
 - 2.1. izveides nosacījumus un kārtību;
 - 2.2. īstenošanas nosacījumus un kārtību.
3. Šo noteikumu izpratnē ar terminu "speciālā regulatīvā vide" saprot konkrētu tiesisko ietvaru konkrētā ierobežotā teritorijā, kur darbojas no Regulatora izdotajiem normatīvajiem aktiem atšķirīgi nosacījumi, lai komersants varētu testēt un pārbaudīt jaunus vai būtiski uzlabotus produktus, tehnoloģijas vai pakalpojumus (turpmāk arī – inovācija).
4. Komersants iegūst tiesības īstenot speciālo regulatīvo vidi, ja Regulators šajos noteikumos noteiktajā kārtībā ir pieņēmis lēmumu par speciālās regulatīvās vides izveidi, kas piešķir tiesības komersantam īstenot speciālo regulatīvo vidi (turpmāk – Lēmums). Regulators Lēmumā var noteikt uz noteiktu laiku atkāpi no noteiktiem Regulatora izdotā ārējā normatīvā akta noteikumiem.

II. Speciālās regulatīvās vides izveides nosacījumi

5. Lai produktu, tehnoloģiju vai pakalpojumu komersants varētu testēt speciālajā regulatīvajā vidē, tam jāatbilst visiem šiem kritērijiem:
 - 5.1. tas ir jauns vai būtiski uzlabots produkts, tehnoloģija vai pakalpojums vai inovatīvas tirgū esoša produkta, tehnoloģijas vai pakalpojuma lietošanas iespējas;
 - 5.2. inovācija atbilst kādai no regulējamām sabiedrisko pakalpojumu nozarēm (turpmāk – regulējamās nozares);
 - 5.3. inovācija ir saistīta ar konkrētās regulējamās nozares normatīvajos aktos noteikto komersanta pienākumu izpildi un to kvalitatīvāku veikšanu;
 - 5.4. objektīvi pamatota nepieciešamība testēt inovāciju speciālajā regulatīvajā vidē;
 - 5.5. testēšana var veicināt, atvieglot un paātrināt attiecīgās inovācijas ieviešanu tirgū;
 - 5.6. ir identificējams labums sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem (turpmāk – lietotāji).
6. Regulators papildus šo noteikumu 5.punktā paredzētajiem kritērijiem ir tiesīgs noteikt arī citus kritērijus, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstošu lietotāju interešu aizsardzības līmeni.
7. Speciālajā regulatīvajā vidē Regulators var piemērot šādus pasākumus:
 - 7.1. komersanta konsultēšana par speciālo regulatīvo vidi;

- 7.2. atkāpes no Regulatora izdotā normatīvā regulējuma, kas ir pieļaujamas inovācijas testēšanas laikā.
8. Inovācijas testēšanas izmaksu apmēru, kas ietverams sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķinā, kurš veikts saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, Regulators nosaka Lēmumā. Minētais inovācijas testēšanas izmaksu apmērs nevar pārsniegt 5 procentus no kopējām ar tarifu sedzamajām izmaksām. Ja attiecīgo nozari reglamentējošajos normatīvajos aktos ir noteikti regulatīvie periodi, tad sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķinā ietveramais inovācijas testēšanas izmaksu apmērs nevar pārsniegt 1 procentu no tarifu aprēķinā iekļautajām vidējām tarifu perioda izmaksām.
9. Komersants īsteno speciālo regulatīvo vidi gada laikā. Pēc komersanta motivēta pieprasījuma Regulators šo termiņu var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem.

III. Pieteikuma speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai iesniegšanas un izskatīšanas kārtība

10. Komersants speciālajai regulatīvajai videi var pieteikties, ievērojot šādus nosacījumus:
- 10.1. ir veikts ar speciālās regulatīvās vides īstenošanu saistīto galveno potenciālo risku, kas ir ar augstu varbūtību, ka risks iestāsies tās īstenošanas laikā, izvērtējums un izstrādāts tam atbilstošs risku pārvaldības pasākumu apraksts;
 - 10.2. ir izstrādāts lietotāju informēšanas, iesaistes un interešu aizsardzības pasākumu apraksts, kā arī sabiedrības informēšanas apraksts, ja nepieciešams;
 - 10.3. ir sagatavots testēšanas plāns.
11. Speciālās regulatīvās vides izveidei un īstenošanai nav tiesīgs pieteikties:
- 11.1. komersants, kuram noteiktas starptautiskās vai nacionālās sankcijas;
 - 11.2. kapitālsabiedrība, kurā tieša izšķiroša ietekme ir Krievijas Federācijai vai Baltkrievijas Republikai, to pilsoņiem vai juridiskajām personām, kas reģistrētas Krievijas Federācijā vai Baltkrievijas Republikā (turpmāk – Krievijai vai Baltkrievijai piederīgās personas);
 - 11.3. komandītsabiedrība, kuras biedri ir Krievijai vai Baltkrievijai piederīgās personas vai kurās šīm personām ir izšķiroša ietekme pār biedriem;
 - 11.4. komersants, kuram pasludināts maksātnespējas process, ierosināts tiesiskās aizsardzības process, apturēta saimnieciskā darbība vai uzsākts likvidācijas process.
12. Komersants, lai uzsāktu speciālās regulatīvās vides īstenošanu, iesniedz Regulatoram pieteikumu speciālajai regulatīvajai videi (turpmāk – pieteikums) atbilstoši 1.pielikumam, kurā komersants norāda šādu informāciju:
- 12.1. komersanta nosaukums, reģistrācijas numurs un komercdarbības veids;
 - 12.2. atbildīgā kontaktpersona (vārds, uzvārds) un kontaktinformācija (e-pasta adrese, kontakttālrunis);
 - 12.3. speciālās regulatīvās vides apraksts, kurā norāda šādu informāciju:
 - 12.3.1. apliecinājums, ka komersants neatbilst šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - 12.3.2. regulējamā nozare, kurā ir plānota inovācijas testēšana;
 - 12.3.3. mērķa un pamatojuma nepieciešamības dalībai speciālajā regulatīvajā vidē apraksts;
 - 12.3.4. inovācijas apraksts un pamatojums tās atbilstībai šo noteikumu 5.punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - 12.3.5. informācija par pieprasīto pasākumu sarakstu saskaņā ar šo noteikumu 7.punktu un to nepieciešamo piemērošanas ilgumu;
 - 12.3.6. speciālās regulatīvās vides īstenošanas laika periods;

- 12.3.7. galvenie potenciālie ar speciālās regulatīvās vides īstenošanu saistītie riski, kas ir ar augstu varbūtību, ka risks iestāsies tās īstenošanas laikā, plānotie pasākumi šādu risku pārvaldībai un inovācijas testēšanas dalībnieku tiesību un interešu aizsardzībai (piemēram, maksimālais iespējamais lietotāju skaits, kas piedalīsies testā u.tml.), citi lietotāju un sabiedrības interešu aizsardzības pasākumi (lietotāju un sabiedrības informēšanas un iesaistes apraksts, tai skaitā brīdinot par riskiem, atbilstoši šo noteikumu 10.1. un 10.2.apakšpunktam), testēšanas mērķa grupas dalībnieku pieprasījumu un sūdzību izskatīšanas kārtība;
 - 12.3.8. ja komersanta darbība speciālajā regulatīvajā vidē skar konkrētu regulējamās nozares objektu vai ierīci, kuras īpašnieks ir cita persona, jāiesniedz rakstiska objekta vai ierīces īpašnieka piekrišana tās izmantošanai speciālajā regulatīvajā vidē;
 - 12.3.9. ja nepieciešams, informācija par paredzamo sadarbību ar citiem regulējamo nozaru tirgus dalībniekiem, konsultantiem, zinātniski pētnieciskajām institūcijām, citu valstu partneriem un citiem tiesību subjektiem;
 - 12.3.10. speciālās regulatīvās vides īstenošanas izmaksu aprēķins;
 - 12.3.11. cita svarīga papildu informācija.
13. Komersants pieteikumam pievieno inovācijas testēšanas plānu saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu.
 14. Ja komersanta iesniegtajā pieteikumā vai inovācijas testēšanas plānā minētā informācija ir nepilnīga vai neprecīza, Regulators pieprasa komersantam sniegt papildu informāciju Regulatora noteiktajā apjomā un termiņā. Regulators var lūgt komersantu paredzēt papildu pasākumus lietotāju un sabiedrības interešu aizsardzībai.
 15. Regulators pieņem Lēmumu viena mēneša laikā no dienas, kad Regulatorā ir saņemts pilnīgi un precīzi sagatavots pieteikums un testēšanas plāns, kā arī visa tā izvērtēšanai nepieciešamā pieprasītā papildu informācija.
 16. Regulators Lēmumā norāda vismaz:
 - 16.1. regulējamā nozarē speciālajā regulatīvajā vidē īstenojamo inovāciju;
 - 16.2. speciālās regulatīvās vides īstenošanas termiņu un vietu;
 - 16.3. piemērojamo pasākumu sarakstu saskaņā ar šo noteikumu 7.punktu;
 - 16.4. plānoto tarifu aprēķinā ietveramo testēšanas izmaksu apmēru;
 - 16.5. informāciju par šo noteikumu 10.1., 10.2. un 10.3.apakšpunktu izpildi.
 17. Regulators noraida komersanta pieteikumu, ja pastāv vismaz viens no šiem nosacījumiem:
 - 17.1. nav sniegta visa šajos noteikumos norādītā iesniedzamā informācija vai Regulatora papildus pieprasītā informācija vai arī tā ir nepilnīga vai nepatiesa;
 - 17.2. komersants neizpilda šo noteikumu 8.punktā noteikto vai atbilst kādam no šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - 17.3. inovācija neatbilst kādam no šo noteikumu 5.punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - 17.4. komersants Regulatora noteiktajā termiņā neveic izmaiņas pieteikumā vai testēšanas plānā saskaņā ar šo noteikumu 14.punktu;
 - 17.5. komersanta pieteiktā speciālās regulatīvās vides īstenošana ir pretrunā ar Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām;
 - 17.6. inovācija var radīt būtisku lietotāju interešu aizskārumu.

IV. Speciālās regulatīvās vides īstenošana

18. Komersants īsteno speciālo regulatīvo vidi atbilstoši Regulatorā iesniegtajam testēšanas plānam un ievērojot Lēmumu.

19. Īstenojot speciālo regulatīvo vidi, tiek piemēroti Lēmumā norādītie pasākumi.
20. Komersants var uzsākt īstenot speciālo regulatīvo vidi, sākot no brīža, kad Lēmums paziņots adresātam vai tajā norādītā datuma, no kura var tikt uzsākta speciālās regulatīvās vides īstenošana, vienlaikus reizi pusgadā, 10 darbdienu laikā no iepriekšējā pusgada beigām, iesniedzot Regulatoram pārskatu par inovācijas testēšanas gaitu. Regulators ir tiesīgs pieprasīt papildu informāciju par pārskatā minēto.
21. Komersants nekavējoties informē Regulatoru par iespējamiem inovācijas testēšanas plānā vai pieteikumā neparedzētiem riskiem vai apstākļiem, kas var tieši vai netieši ietekmēt vai ietekmē inovācijas atbilstību šo noteikumu 5.punktā noteiktajiem kritērijiem un komersanta spēju ievērot šo noteikumu 11.punktā noteiktos kritērijus, testēšanas gaitu vai lietotāju intereses.
22. Komersantam ir tiesības vērsties Regulatorā ar pamatotu lūgumu mainīt speciālās regulatīvās vides nosacījumus. Kopā ar iesniegumu komersants iesniedz arī grozījumus pieteikumā vai inovācijas testēšanas plānā, ja nepieciešams. Regulators izskata iesniegumu un pieņem lēmumu par speciālās regulatīvās vides nosacījumu maiņu, viena mēneša laikā no dienas, kad Regulatorā ir saņemti pilnīgi un precīzi grozījumi pieteikumā un testēšanas plānā, kā arī visa tā izvērtēšanai nepieciešamā pieprasītā papildu informācija.
23. Ja, īstenojot speciālo regulatīvo vidi, komersants neievēro Lēmumu vai pastāv lietotāju interešu apdraudējums, Regulators var komersantam noteikt saistības Regulatora noteiktajā termiņā novērst konstatētos trūkumus. Ja komersants noteiktajā termiņā nenovērs konstatētos trūkumus, Regulators var lemt par komersanta tiesību īstenot speciālo regulatīvo vidi anulēšanu un atcelt Lēmumu.
24. Ja Regulators pieņem šo noteikumu 23.punktā vai 25.2.apakšpunktā minēto lēmumu, tad inovācijas testēšanas izmaksas nevar attiecināt uz kopējām ar sabiedriskā pakalpojuma tarifu sedzamajām izmaksām.

V. Speciālās regulatīvās vides īstenošanas noslēgums

25. Tiesības īstenot speciālo regulatīvo vidi komersantam beidzas, kad:
 - 25.1. komersants ir pieņēmis lēmumu pārtraukt inovācijas testēšanu pirms Lēmumā noteiktā termiņa. Komersants par šādu lēmumu piecu darbdienu laikā no tā pieņemšanas dienas rakstveidā paziņo Regulatoram un citām personām, kas saistītas ar inovācijas testēšanu. Komersants informē Regulatoru par pamatojumu inovācijas testēšanas pārtraukšanai;
 - 25.2. Regulators ir pieņēmis lēmumu par šo noteikumu 4.punktā paredzēto tiesību anulēšanu;
 - 25.3. beidzas speciālās regulatīvās vides īstenošanas periods.
26. Regulators ir tiesīgs pieņemt lēmumu par tiesību izveidot un īstenot speciālo regulatīvo vidi anulēšanu šādos gadījumos:
 - 26.1. komersants nepilda kādu no šo noteikumu 18., 19., 20., 21. vai 23.punktā noteiktajiem nosacījumiem;
 - 26.2. komersantam konstatēta atbilstība 11.punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - 26.3. radušies apstākļi, kas saskaņā ar šiem noteikumiem būtu bijuši par pamatu atteikumam komersantam īstenot speciālo regulatīvo vidi.
27. Pēc tiesību īstenošanas speciālo regulatīvo vidi izbeigšanās komersantam vairs nav piemērojami šo noteikumu 7.punktā noteiktie pasākumi.
28. Komersants viena mēneša laikā no tiesību īstenošanas speciālo regulatīvo vidi izbeigšanās iesniedz Regulatoram inovācijas testēšanas gala ziņojumu, kurā apraksta inovācijas testēšanas rezultātus.
29. Regulators izvērtē komersanta inovācijas testēšanas gala ziņojumu par sasniegtajiem rezultātiem viena mēneša laikā no saņemšanas dienas.

30. Ja Regulators konstatē, ka ir sasniegts testēšanas plānā norādītais mērķis, tas trīs mēnešu laikā pēc šo noteikumu 29.punktā noteiktā termiņa beigām:
- 30.1. izvērtē un, ja nepieciešams, sagatavo grozījumus Regulatora izdotajos normatīvajos aktos, lai veiktu izmaiņas regulējumā, ja tāds ir, kas ir šķērslis vai kavē inovācijas ieviešanu;
 - 30.2. veic citas darbības, ja nepieciešams.
31. Ja Regulators konstatē, ka nav sasniegts testēšanas plānā norādītais mērķis, bet testēšanas laikā tiek identificētas normas Regulatora izdotajos normatīvajos aktos, kuras ir šķērslis inovāciju ieviešanai regulējamā nozarē, Regulators izvērtē grozījumu nepieciešamību Regulatora izdotajos normatīvajos aktos.

VI. Noslēguma jautājums

32. Noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Priekšsēdētāja

A. Ozola

Pieteikums

Vispārējā informācija par komersantu	
1. Komersanta nosaukums, reģistrācijas numurs un komercdarbības veids	
2. Atbildīgā kontaktpersona (vārds, uzvārds) un kontaktinformācija (e-pasta adrese, kontakttālrunis)	
Speciālās regulatīvās vides apraksts	
3. Apliecinājums, ka komersants neatbilst šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem kritērijiem	
4. Mērķis un pamatojums nepieciešamībai dalībai speciālajā regulatīvajā vidē	
5. Inovācijas apraksts	
6. Pamatojums inovācijas atbilstībai Noteikumu 5.punktā noteiktajiem kritērijiem	
6.1. tas ir jauns vai būtiski uzlabots produkts, tehnoloģija vai pakalpojums vai inovatīvas tirgū esoša produkta, tehnoloģijas vai pakalpojuma lietošanas iespējas	
6.2. inovācija atbilst kādai no regulējamām nozarēm	
6.3. inovācija ir saistīta ar konkrētās regulējamās nozares normatīvajos aktos noteikto komersanta pienākumu izpildi un to kvalitatīvāku veikšanu	
6.4. objektīvi pamatota nepieciešamība testēt inovāciju speciālajā regulatīvajā vidē	
6.5. testēšana var veicināt, atvieglot un paātrināt attiecīgās inovācijas ieviešanu tirgū	

6.6. ir identificējams labums sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem <i>(sniegt aprakstu ar pamatojumu)</i>	
7. Pieprasītie pasākumi <i>(norādīt un pamatot nepieciešamās atkāpes no Regulatora izdoto normatīvo aktu konkrētiem noteikumiem un to piemērošanas ilgumu)</i>	
8. Speciālās regulatīvās vides īstenošanas laika periods	
9. Galvenie potenciālie ar speciālās regulatīvās vides īstenošanu saistītie riski, kas ir ar augstu varbūtību, ka risks iestāsies tās īstenošanas laikā, plānotie pasākumi šādu risku pārvaldībai un inovācijas testēšanas dalībnieku tiesību un interešu aizsardzībai, citi lietotāju un sabiedrības interešu aizsardzības pasākumi (lietotāju un sabiedrības informēšanas vai iesaistes apraksts), testēšanas mērķa grupas dalībnieku pieprasījumu un sūdzību izskatīšanas kārtība <i>(aizpildīt, ņemot vērā Noteikumu 12.3.7.apakšpunktā noteikto)</i>	
10. Rakstiska objekta vai ierīces īpašnieka piekrišana tās izmantošanai speciālajā regulatīvajā vidē, ja komersanta darbība speciālajā regulatīvajā vidē skar konkrētu regulējamās nozares objektu vai ierīci, kuras īpašnieks ir cita persona	
11. Paredzamā sadarbība ar citām personām	
12. Speciālās regulatīvās vides īstenošanas izmaksu aprēķins	
13. Cita papildu informācija	

Apliecinu, ka sniegtā informācija ir patiesa.

Datums _____.

Persona, kura tiesīga pārstāvēt
komersantu

/paraksts un tā atšifrējums/

Testēšanas plāns

1. Inovācija	
2. Regulējamā nozare	
3. Testēšanas mērķis un sasniedzamais vēlamais rezultāts	
4. Testa galvenās iezīmes	<i>(vieta, virtuāls vai klātienes tests, lietotāju iesaiste, galvenie partneri, iesaistītās trešās personas, izmantotie aktīvi un tehnoloģijas)</i>
5. Testa posmi un tajos veicamās darbības	<i>(lūdzam aprakstīt katru no posmiem – sagatavošanās testēšanai, testa sākums, tests (diferencējot pa pusgadam), noslēgums, izejas stratēģija. Plānotās darbības katrā no posmiem, to izpildes laiki un tajos sasniedzamais rezultāts)</i>
6. Testēšanā izmantotās stratēģijas	<i>(lūdzam aprakstīt, kāda hipotēze tiek testēta, kādi dati tiks vākti, kā un kāpēc, tai skaitā kā dati tiks vākti no lietotājiem, kā dati tiks analizēti, kā notiks testa procesa uzraudzība un kā tiks novērtēts tā veiksmīgums (rezultāts) un kādi kritēriji izmantoti vērtēšanai)</i>
7. Iespējamās barjeras testa veikšanai	<i>(lūdzam aprakstīt barjeras, kuras ar lielu ticamību var kavēt testēšanu, un plānoto rīcību šo barjeru pārvarēšanai)</i> <i>(izņemot tādas, kuras var novērst, piemērojot Noteikumu 7.punktā minētos piemērojamus pasākumus)</i>
8. Testēšanas izejas stratēģijas	<i>(tai skaitā plānotā rīcība šādās situācijās: 1) tests nedarbojas, un tas ir jāizbeidz, 2) risku līmenis pārsniedzis sākotnēji plānoto, un to pārvaldība ir apgrūtināta, 3) komersants vai Regulators pieņēmis lēmumu par speciālās regulatīvās vides īstenošanas izbeigšanu vai 4) testēšanas periods ir beidzies)</i>
9. Plānotās darbības pēc testa noslēguma	<i>(kādas darbības plānotas/nepieciešamas pēc inovācijas īstenošanas speciālajā regulatīvajā vidē noslēguma)</i>
10. Cita papildu informācija	

Apliecinu, ka sniegtā informācija ir patiesa.

Datums _____.

Persona, kura tiesīga
pārstāvēt komersantu

/paraksts un tā atšifrējums/